

Rezime Izvještaja guvernera - maj 2012

Ažurirano: 06.07.2012. godine

U Izvještaju Guvernera za maj 2012. godine konstatovano je da su aktivnosti Centralne banke realizovane u skladu sa planiranim obavezama utvrđenim Programom rada Centralne banke za 2012. godinu. Iako zvaničnih podataka o rastu BDP-a u 2011. godini još uvijek nema, procjena CBCG usaglašena sa Ministarstvom finansija je da je rast BDP-a iznosio između 2,5% i 3%.

Cijene su u maju 2012. godine u odnosu na prethodni mjesec zabilježile rast od 0,4%, dok je godišnja stopa inflacije u maju iznosila 3,5%. Prosječan rast cijena (prvih pet mjeseci 2012. godine u odnosu na isti period prethodne godine) iznosio je takođe 3,5%.

Industrijska proizvodnja je u prvih pet mjeseci 2012. godine zabilježila pad od 5,3% u odnosu na isti period prethodne godine, zbog pada u sektoru snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom i sektoru vađenja ruda i kamena, dok je rast proizvodnje zabilježen u sektoru prerađivačke industrije.

Broj dolazaka turista u prvih pet mjeseci 2012. godine smanjio se za 3,8%, dok se broj noćenja smanjio za 2,1% u odnosu na isti period prethodne godine. Prema podacima Monstata, većina vidova saobraćaja je ostvarila pad u prvih pet mjeseci 2012. godine u odnosu na isti period 2011. godine. Prevoz robe je smanjen u vazdušnom, željezničkom i drumskom saobraćaju. Kod prevoza putnika došlo je do povećanja u drumskom i vazdušnom saobraćaju, dok je u željezničkom saobraćaju smanjen prevoz putnika. Prema preliminarnim podacima Monstata, građevinarstvo je zabilježilo pad od 2,4% u prvom kvartalu 2012. godini u odnosu na prvi kvartal 2011. godine, mjereno efektivnim časovima rada. Promet robe u trgovini na malo (u tekućim cijenama) je, prema podacima Monstata, u prvih pet mjeseci 2012. godine ostvario rast od 14,3% u odnosu na isti period prethodne godine. Šumarstvo je u prvih pet mjeseci 2012. ostvarilo pad proizvodnje od 60,8% u odnosu na isti period prethodne godine, zbog vremenskih nepogoda u februaru i nemogućnosti vršenja sječe u državnim šumama.

Broj zaposlenih u maju je iznosio 165.776, što predstavlja rast od 1,8% u odnosu na isti mjesec prethodne godine, a u odnosu na prethodni mjesec rast od 1,2%. Broj nezaposlenih lica u Crnoj Gori u je u maju 2012. godine iznosio 30.126 što predstavlja pad od 3,8% u odnosu na prethodni mjesec, a pad od 2,6% u odnosu na maj 2011. godine.

Na kraju maja 2012. godine od 58.839 pravnih i fizičkih lica koji obavljaju djelatnost, njih 15.678 ili 26,6% je bilo u blokadi. U poređenju sa prethodnim mjesecom broj blokiranih pravnih i fizičkih lica je ostao nepromijenjen, dok je u odnosu na decembar 2011. godine zabilježeno povećanje od 3,2%. Ukupan iznos duga po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa iznosi 419,1 milion eura, što predstavlja rast od 1,1% u odnosu na prethodni mjesec, a 11% u odnosu na decembar 2011. godine. Koncentracija duga je bila relativno velika, jer je 10 najvećih dužnika (0,07% ukupno evidentiranih dužnika), učestvovalo sa čak 24,05% u ukupnom dugu, po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa. Takođe, 50 najvećih dužnika (0,32% ukupno evidentiranih dužnika) učestvovalo je sa 44,97% u ukupnom dugu po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa.

Kapital banaka je u maju 2012. godine smanjen za 2,8% u odnosu na decembar 2011. godine. Likvidna aktiva je u maju iznosila 529,6 milion eura i bila je niža za 5,4% u odnosu na decembar 2011. godine. Bilansna suma banaka je smanjena za 1,3% u odnosu na kraj prethodne godine. Depoziti u bankama su u maju zabilježili rast u odnosu na decembar 2011. godine za 0,1%. Krediti su u maju 2012. godine iznosili 1.963,3 miliona eura, bilježeći povećanje za 0,4% u odnosu na decembar 2011. godine. Nekvalitetni krediti su se u maju povećali za 6,0% u odnosu na decembar 2011. godine.

Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa u maju 2012. godine je iznosila 9,57%, što predstavlja pad od 0,12 procentnih poena u odnosu na decembar 2011. godine. Prosječna

ponderisana pasivna kamatna stopa je iznosila 3,09% u maju 2012. godine i ostvarila je rast od 0,06 p.p. u odnosu na decembar 2011. godine.

Na kraju maja 2012. godine obavezna rezerva banaka iznosila je 171,4 miliona eura, što je za 1,3 miliona eura ili 0,8% više nego u prethodnom mjesecu. U maju su sve banke iskoristile mogućnost izdvajanja dijela obavezne rezerve u obliku državnih zapisa.

Na kraju aprila 2012. godine, prema preliminarnim podacima, bruto premija osiguranja iznosila je 5,3 miliona eura. U njenoj strukturi i dalje dominiraju premije neživotnog osiguranja (85,7%) dok se ostatak odnosi na fakturisane premije životnog osiguranja (14,3%).

U maju 2012. godine ostvaren je pad prometa na tržištu kapitala i pad indeksa Monex20 u odnosu na prethodni mjesec.

Prema procjeni Ministarstva finansija, u aprilu 2012. godine, fiskalni deficit Crne Gore iznosio je 43,6 miliona eura, dok je u aprilu 2011. godine ostvaren deficit u iznosu od 10,7 miliona eura. Deficit budžeta, za prva četiri mjeseca 2012. godine, iznosio je 84,7 miliona eura, odnosno 2,5% procijenjenog BDP-a. Izvorni prihodi budžeta Crne Gore iznosili su 98,7 miliona eura ili 2,9% BDP-a, što je u odnosu na plan za april više za 0,7%. U odnosu na ostvarenje izvornih prihoda u aprilu 2011. godine, ostvareno je povećanje od 10,1%. Izdaci budžeta iznosili su 142,3 miliona eura ili 4,2% BDP-a, što je za 38,1% više u odnosu na plan za april 2012. godine, a 41,8% više u odnosu na ostvarenje izdataka u aprilu 2011. godine. U aprilu kapitalni budžet iznosio je 4,3 miliona eura.

Javni dug Crne Gore, na kraju aprila 2012. godine, iznosio je 1.638,6 miliona eura ili 48,1% BDP-a. Od toga, na unutrašnji dug se odnosilo 432,6 miliona eura ili 12,7% BDP-a, a na spoljni dug 1.206,0 miliona eura ili 35,4% BDP-a. U prvom kvartalu 2012. godine, prema preliminarnim podacima, deficit tekućeg računa iznosio je 216,7 miliona eura, što je u poređenju sa istim periodom prethodne godine povećanje od 15,9%. Razlog za povećanje deficita tekućeg računa uglavnom su negativna kretanja na računu roba. Do produbljenja spoljnotrgovinskog deficita došlo je zbog istovremenog smanjenja izvoza i povećanja uvoza roba. Prema preliminarnim podacima Monstat-a, spoljnotrgovinski deficit je iznosio 291,6 miliona eura i za 20,6% je veći nego u prethodnoj godini. Izvoz roba u prvom kvartalu 2012. godine je bio manji za 23,9% i iznosio je 84,7 miliona eura, dok je istovremeno uvoz povećan za 6,6% (376,3 miliona eura) u poređenju sa istim periodom 2011. godine. Prema preliminarnim podacima, neto priliv stranih direktnih investicija u periodu januar-maj 2012. godine iznosio je 107,6 miliona eura i za 38,3% je manji nego u istom periodu 2011. godine. Ukupan priliv stranih direktnih investicija iznosio je 160,8 miliona eura, dok je istovremeno ostvaren odliv u iznosu od 53,2 miliona eura. Od ukupnog priliva, vlasnička ulaganja su iznosila 113,6 miliona eura, dok je priliv u formi interkompanijskog duga iznosio 44,2 miliona eura i manji je za 17,3% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. U strukturi vlasničkih ulaganja, investicije u preduzeća i banke čine 18,2% ukupnog priliva, a ulaganja u nekretnine 52,4%. Priliv novčanih sredstava po osnovu povlačenja sredstava rezidenata investiranih u inostranstvu iznosio je 2,9 miliona eura.

U cilju podsticanja i očuvanja zdravog bankarskog sistema, kontinuirano je nadgledano i analizirano stanje u bankarskom sistemu Crne Gore.

Upravljanje međunarodnim rezervama vršeno je na principima likvidnosti i sigurnosti, a uspješno su izvršene i aktivnosti u vezi sa ulogom Centralne banke kao fiskalnog agenta. Banke u maju nijesu koristile sredstva obavezne rezerve za likvidnost. Raspoloživost RTGS i DNS sistema u maju iznosila je 100%. Uredno i blagovremeno su snabdijevane banke i drugi klijenti CBCG novčanicama i kovanim novcem u odgovarajućoj apoenjskoj strukturi u eurima.

Centralna banka je izdala prvi broj Časopisa za teoriju i praksu centralnog bankarstva (Journal of Central Banking, Theory and Practice). Dodijeljena je Godišnja nagrada Centralne banke.

U okviru pitanja vezanih za ispunjenje *obaveza na putu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji*.

Održan je sastanak "Ministarski dijalog" zemalja članica EU sa zemljama kandidatima u Briselu, na kojem su prisustvovali predstavnici Centralne banke i Ministarstva finansija.

Održan je trodnevni sastanak sa predstavnikom misije Eurostat-a na temu statistike platnih bilansa, a u okviru plana za ispunjenje standarda EU u oblasti statistike.
Evropskoj komisiji proslijeđeni rezultati ankete Indeksa osjetljivosti privrede.
Na poziv Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, ostvareno je učešće na sastanku Komisije za evropske integracije.
Realizovana je bilateralna posjeta Narodnoj banci Hrvatske na temu „Uloga Narodne banke Hrvatske u procesu ućlanjenja u EU“.

U okviru aktivnosti Guvernera na planu međunarodne saradnje, u maju je održan sastanak sa ambasadoricom Sjedinjenih Amerićkih Država u Crnoj Gori i direktorkom i regionalnom koordinatorkom Svjetske banke za Jugoistoćnu Evropu i Centralnu Aziju. Pored toga, ostvareno je učešće u radu prvog Njemaćko-crnogorskog privrednog foruma koji je održan u Budvi, u organizaciji Delegacije njemaćke privrede u Srbiji, Privredne komore Crne Gore i Odbora za istok njemaćke privrede.